

(คำแปลภาษาไทย)

ใบแถลงข่าว

ประเทศไทย: ศาลพิพากษายกฟ้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากข้อหาที่ไม่สมเหตุผล

คุ้มครองนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนสิทธิในการชุมนุมอย่างสงบและการแสดงออก

(จังหวัดเลย 25 พฤศจิกายน 2559) พอร์ตฟายไรท์ยื่นคำตัดสินในวันนี้ของศาลจังหวัดเลยที่ยกฟ้องคดีต่อนักปกป้องสิ่งแวดล้อม ซึ่งถูกกล่าวหาเนื่องจากเกี่ยวข้องกับการประท้วงในบริเวณเหมืองแร่แบบเปิดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

“ในทางปฏิบัติ นับเป็นคำพิพากษาที่สนับสนุนสิทธิขั้นพื้นฐานในประเทศไทย และป้องกันการลงโทษอย่างไม่สมเหตุผลต่อนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมทั้งสองคน” เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารพอร์ตฟายไรท์กล่าว “แต่หนทางข้างหน้ายังอีกไกล ความจริงแล้วไม่ควรมีการตั้งฟ้องในข้อหานี้เลยตั้งแต่ต้น”

จากการสังเกตการณ์การพิจารณาคดีของพอร์ตฟายไรท์ในวันนี้ ศาลมีความเห็นว่าจำเลยซึ่งประกอบด้วยนายสุรพันธ์ รุจิชัยวัฒน์ อายุ 44 ปี และนางพรทิพย์ หงชัย อายุ 46 ปี ไม่มีความผิดตามข้อหา “รบกวนการครอบครอง” หรือข้อหาบุกรุกพื้นที่เหมืองทองคำแบบเปิดของบริษัททองคำ จำกัด ซึ่งดูเหมือนว่าจะยุติการดำเนินงานไปแล้ว

ทางบริษัทได้แจ้งความกล่าวหาว่าจำเลยทั้งสองคนและบุคคลอีกจำนวนหนึ่งร่วมกันปักธงสีเขียวบริเวณพื้นที่เหมือง และใช้ปูนขาวเขียนคำว่า “ปิดเหมืองและฟื้นฟู” บนที่ดินรอบเหมืองแบบเปิด พนักงานอัยการจังหวัดเลยสั่งฟ้องคดีต่อจำเลยทั้งสองคน เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2559 ฐานละเมิดมาตรา 83, 362 และ 365 ของประมวลกฎหมายอาญา เป็นคดีเกี่ยวกับการบุกรุก ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ศาลพิพากษาว่าจำเลยทั้งสองคนไม่มีความผิดเนื่องจากไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ว่าบริษัทได้ครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวขณะเกิดเหตุ พระราชบัญญัติแร่ของไทยกำหนดไว้ว่าบริษัทจะต้องได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่จากกรมป่าไม้และสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมเสียก่อน และขณะที่เกิดเหตุ หนังสือขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวได้หมดอายุลงแล้วตั้งแต่ พ.ศ. 2553 คือ 5 ปีก่อนเกิดเหตุการณ์ ศาลจึงเห็นว่าบริษัทไม่ได้เป็นผู้เสียหายในคดีนี้เพราะไม่สามารถอ้างได้ว่ามีสิทธิครอบครองพื้นที่ดังกล่าว ศาลพิพากษายกฟ้องจำเลยทั้งสองคนในทูลข้อกล่าวหา

ทนายความสิทธิมนุษยชนจากมูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน ว่าความโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายให้กับจำเลยทั้งสองคน ส.รัตนมณี พลกล้า ทนายความผู้ว่าความให้นางพรทิพย์ หงชัย กล่าวว่า “นี่เป็นภาระหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่ควรจะให้พิสูจน์ให้ทราบว่าบริษัทมีคุณสมบัติที่เข้าเกณฑ์หรือเป็นผู้เสียหายโดยชอบหรือไม่ เนื่องจากไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิด จึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยไม่มีความผิด”

“การถูกฟ้องคดีกลายเป็นภาระหนักให้กับชาวบ้าน ซึ่งยอมกระทบต่อขวัญและกำลังใจและขัดขวางการทำกิจกรรมรณรงค์ของพวกเขา ทั้งยังละเมิดสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม” นายธีรพันธ์ พันธุ์ศิริ ทนายความจากมูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชนผู้ว่าความให้นายสุรพันธ์ รุจิชัยวัฒน์กล่าวว่า “ชุมชนได้ใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกในสังคมประชาธิปไตยและจะดำเนินกิจกรรมต่อไป คำพิพากษาของศาลให้ยกฟ้องคดีต่อจำเลยส่งผลต่อการสนับสนุนเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน สิทธิในการแสดงออกถึงความเดือดร้อนและข้อเรียกร้องเพื่อความเป็นธรรมสำหรับชุมชนของพวกเขา”

จำเลยในคดีนี้เป็นสมาชิก “กลุ่มคนรักบ้านเกิด” ซึ่งเป็นกลุ่มชุมชนที่จัดตั้งโดยชาวบ้านจากหกชุมชนรอบเหมืองแร่ทองคำในอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ทางกลุ่มได้เรียกร้องให้มีการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และประท้วงเป็นเวลาหลายปีต่อต้านการทำเหมืองทองคำในพื้นที่

บริษัททองคำ จำกัด ได้ฟ้องคดีอาญาและแพ่งอย่างน้อย 19 คดีต่อชาวบ้าน 33 คน รวมทั้งสมาชิก “กลุ่มคนรักบ้านเกิด” ในช่วงเจ็ดปีที่ผ่านมา โดยรวมกันแล้ว ทางบริษัทเรียกค่าเสียหายรวมกันเป็นเงิน 320 ล้านบาทจากคดีทั้งหมดที่ฟ้องร้องต่อชาวบ้านในจังหวัดเลย ในปัจจุบัน คดีอาญาและแพ่งหกคดีที่เกี่ยวข้องกับชาวบ้านอย่างน้อย 25 คนยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

ตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ รัฐมีพันธกรณีที่ต้องคุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการชุมนุมและการแสดงออกอย่างสงบ ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการชุมนุมอย่างสงบและการสมาคม ได้แสดงข้อกังวลต่อการใช้ข้อหาบุกรุก โดยเฉพาะกรณีที่บริษัทเอกชนเป็นผู้ฟ้องคดี เพื่อปิดกั้นสิทธิที่จะมีเสรีภาพ

ในการชุมนุมอย่างสงบ เขายังชมเชยศาลซึ่งให้ความสำคัญต่อหลักสิทธิมนุษยชน เมื่อหลักสิทธิมนุษยชนดังกล่าวตกเป็นเป้าของกลุ่มผลประโยชน์ของเอกชน

“เพื่อประโยชน์ของประเทศไทย ต้องมีการประกันว่าบริษัทต่าง ๆ ดำเนินการตามแนวทางธุรกิจที่มุ่งส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ไม่ใช่การใช้กระบวนการทางกฎหมายเพื่อคุกคาม” เอมี สมิธกล่าว “ศาลควรใช้ทุกโอกาสที่เอื้ออำนวยเพื่อย้ำเตือนกับบริษัทต่างๆ ว่าควรจะให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อหลักสิทธิมนุษยชน”

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ

เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหาร ฟอริตีไฟไรท์: +601.12.359.7926 (มาเลเซีย),

amy.smith@fortifyrights.org; Twitter: [@AmyAlexSmith](https://twitter.com/AmyAlexSmith), [@fortifyrights](https://twitter.com/fortifyrights)

ส.รัตนมณี พลกล้า ทนายความ มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน: +66 (0) 81.772.5843 (ประเทศไทย)

sorrattana1@gmail.com